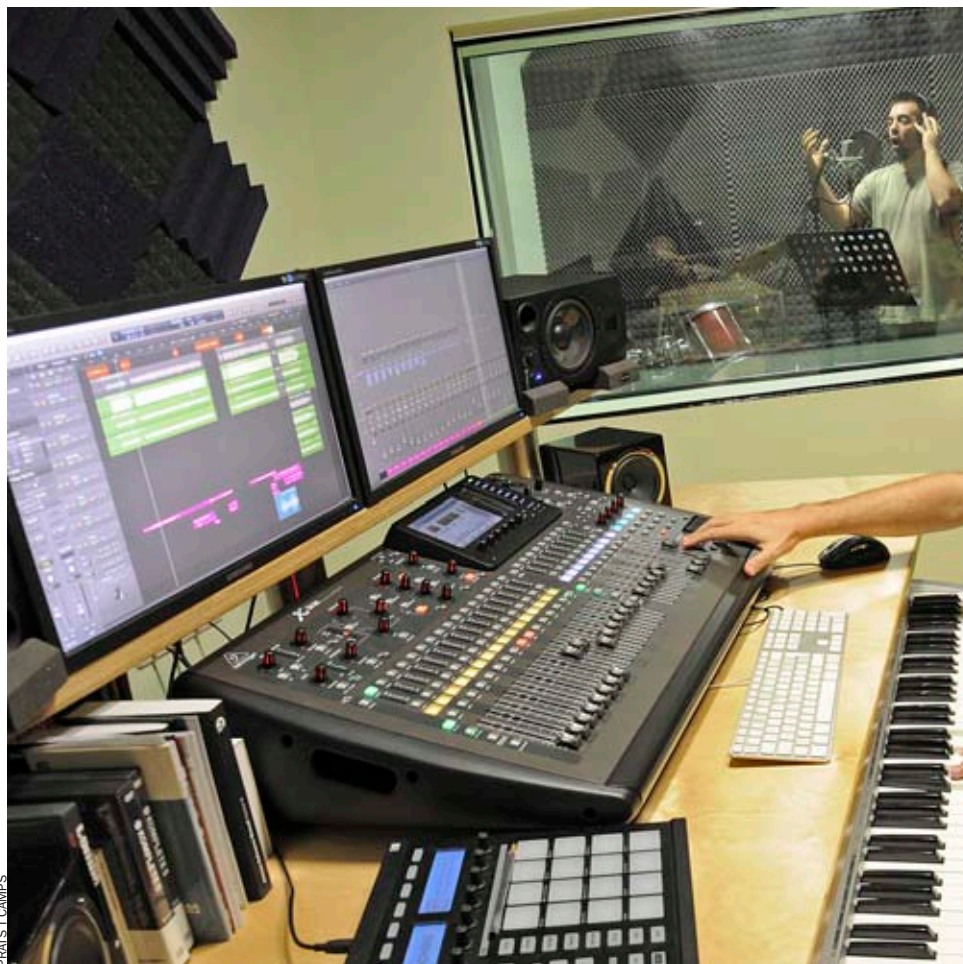

Festivals d'estiu i d'hivern i de tots els gèneres que apleguen milers de persones. Locals urbans que acullen actuacions de butxaca. Empreses de representació. Revistes *online* que expliquen les activitats de grups, grupets i grupassos. Respostes solidàries i immediates a les peticions de micromecenatge per a enregistrar un disc. Una associació professional. I un postgrau universitari. Són tot d'ingredients que podrien fer pensar que, ben cuinats, donarien com a resultat el següent sintagma: "indústria musical valenciana". Però no tothom coincideix a pronunciar-lo amb la mateixa intensitat.

Tots els papers de l'auca. Els actors del sector són professionals entusiastes. Els apassiona el que fan i no defalleixen. No se sap quants són perquè aquest estudi encara està per fer. Qui més s'arrisca a donar-ne una que no deixa de ser aproximada és Lluís Òscar García, president de VAM, (Valencian Music Association), una mena d'embrió de la patronal del sector. García parla d'entre quatre mil i cinc mil persones que al País Valencià viuen professionalment de la música. Això inclou els músics mateix i tota la resta d'oficis que tenen a veure amb la producció, l'enregistrament o la promoció. García és un exemple de com es treballa en el sector. Ell és el gerent de l'empresa Metrònom que fa *management* i té una escola de música, un estudi d'enregistrament, una discogràfica, una productora i una empresa de so i il·luminació. Això és: tot el sector sencer en una sola empresa amb 20 treballadors que, matissim, n'ha arribat a tenir 45 però amb la crisi han hagut de reduir costos i personal. Amb Metrònom han enregistrat, per exemple, Pau Alabajos o Malnom i porten la contractació del mateix Alabajos, Mara Aranda o Notari. García explica que hi ha poca gent especialitzada en una sola cosa perquè "tots els que ho estaven, ja no estan en el mercat. Hi ha molt pocs camps en la indústria musical en què es puga viure només d'una cosa. Les empreses que formem VAM ens dediquem a tot un poc". A la pregunta de si pensa que es pot parlar d'indústria musical al País Valencià Lluís Òscar García és optimista i entusiasta i diu

Indústria musical, sí, però amb sordina

Els treballadors de la música del País Valencià demanen pas. Es fan visibles i volen que l'administració els considere una activitat econòmica que crea llocs de treball i contribueix a incrementar el PIB. Es tracta d'un sector que ara comença a estructurar-se en associacions i a mirar el futur amb certa esperança. No obstant, la majoria dels actors d'aquesta escena incipient no gosen utilitzar la paraula 'indústria'.

La discogràfica Més de Mil ha celebrat el cinquè aniversari i continua sumant projectes.

que sí, que l'associació és una manera d'enfortir-se, la defensa amb entusiasme perquè "necessitàvem donar visibilitat a la nostra faena. Necessitàvem entrar a Catalunya i a través del VAM estem units, som més forts".

En el pol oposat hi ha Carles Carrasco, músic i director de Comboi Rècords, la discogràfica amb la qual, per exemple, Rafa Xambó acaba de traure el seu últim disc. En el seu catàleg hi ha treballs d'Eva Dénia, Julio Bustamante, Carles Dénia o Alberto Tarín. Carrasco nega categòricament que es pugui parlar d'indústria musical valenciana. "És una perversió del llenguatge i un somni molt respectable, però crec que fins i tot els qui sí que tenen la indústria, que són els catalans, la tenen unflada". Carles Carrasco és molt crític amb les institucions i censura el fet que la música no està integrada dins de la vida quotidiana de les persones, i per tant no és una necessitat. Diu que la indústria és necessària, però assenyala

que s'ha de ser molt humil i començar de zero. Una de les coses que demana Carrasco és la presència d'uns mitjans de comunicació que ajuden a difondre els fets musicals.

Internet i les xarxes socials com a salvavides. Aquestes estructures d'empreses poc especialitzades tenen Internet com una de les columnes vertebrals del seu funcionament. La xarxa és un bon lloc per a fer-se visibles perquè saben que el seu públic els hi buscarà. David Hernández, periodista i fundador de la web *No me pierdo ni una* que fa difusió de tot el que ocorre a la música al País Valencià, també és escèptic i parla d'una indústria virtual, "Crec que hi ha molt de voluntarisme. Hi ha gent que s'hi dedica, gent que fa les coses molt bé, gent que està entenent les noves plataformes per a difondre la música, però crec que ara mateix no està funcionant". Hi ha, a la xarxa, una altra revista-agenda que es

diu *Tres deu*. La porten Mario Sancho i Òscar Piera, un periodista i un advocat, i a banda d'indexar totes les novetats musicals i crítiques i cròniques de concerts i actuacions, també fan altres feines com ara l'últim videoclip d'Orxata, porten imatge d'artistes i promocionen concerts. El seu èxit ha sigut editar la guia *Festiu* amb tots els concerts del país. En van repartir 5.000 exemplars. Després d'un any treballant confessen que ara comencen a obtenir ingressos.

Pau Alabajos, un dels cantautors amb més projecció dins i fora del país, defensa que s'ha de separar la crisi industrial de l'econòmica. Diu que estem en un bon moment de creació i que la qualitat del producte que s'ofereix és cada volta millor. Amb tot, parla en tot moment de protoindústria. "Hi ha un teixit industrial, però no està prou consolidat per a tenir la força que necessita un sector cabdal dins el món econòmic valencià. A nivell institucional no se li dóna ni importància

Lluís Òscar García, president de VAM.

Carles Carrasco, de Comboi Records.

Francesc Burgos, de La casa Calba.

David Hernández de No me pierdo ni una.

PRATS I CAMPS

Joan Gregori Maria, de Pro 21.

Pau Alabajos, cantant.

Mónica Parreño, d'Expertnetworking.

ni suport". Tampoc l'administració. Alabajos posa com a exemple que a l'hora de donar-se d'alta en l'IAE no hi ha un epígraf específic per a la seua activitat. Mónica Parreño és la gerent d'Expertnetworking, que des de fa un any dissenya projectes mu-

sicals i fa *management* amb un punt de vista empresarial i parla justament d'això, de l'existència d'una mena d'economia submergida per aquesta falta de cobertures institucionals. "No hi ha indústria perquè no hi ha cap institució que faça de paraigua de

les nostres activitats de forma internacional. Abans ho feia l'IVEX, però ara no existeix, i un músic que vulga traspasar la frontera ho té fatal".

Andreu Valor trau ara el seu tercer disc, *Malgrat la pluja*. Per a pagar les despeses ha fet una campanya de

Un postgrau universitari per a compassar escena i indústria

L'interrogant sobre si existeix o no una indústria musical al País Valencià també intenten resoldre'l i pal·liar-lo a la Universitat de València, on, des de fa tres anys, s'imparteix un postgrau de gestió legal i empresarial de la música. Es tracta de donar eines als professionals del sector per a posar-se en marxa, per a competir, per a tenir un lloc en el mercat. Per a ser visibles, en definitiva. El perfil dels alumnes que hi assisteixen és prou divers, com diversos són els interessos i els oficis que rodegen la música. Així, hi ha des de músics que lideren una banda fins a juristes que s'interessen a conèixer el sector per a gestionar drets d'autor passant per llicenciats universitaris de qualsevol branca atrets pel món de la música. Pel que fa als docents, hi ha professionals reconeguts i professors de dret o d'economia.

Vicent Martínez és editor musical i un dels codirectors del curs. Opina que no hi ha indústria consolidada, que per a poder donar-li aquest nom es necessita créixer més i, a més, vincula la normalitat lingüística a la normalitat

PRATS I CAMPS

Juan Montoro i Vicent Martínez, professors en el postgrau universitari de gestió empresarial de la música.

industrial. I per això mira a Catalunya i TV3 que sí que dóna difusió als grups. Martínez afirma que "hi ha molta gent creant obres en valencià, però la realitat lingüística és la que és i no hi ha públic". Per a acabar el seu diagnòstic, Vicent Martínez explica que de les institucions no espera gaire cosa i se situa:

"En la música ets tu i la teua empresa, tu i els teus artistes".

Des del punt de vista empresarial, Juan Montoro, professor d'economia aplicada de la Universitat de València, que també imparteix docència en el postgrau, diu que sí que hi ha alguna cosa pareguda a la indústria des del

micromecenatge a través de la web de Verkami. D'aquesta manera ha engrescat persones anònimes i seguidors en l'elaboració del projecte. Diu que ho ha fet "per coherència amb el missatge que volem donar, no volíem demanar un crèdit. La gent s'hi ha implicat, i el disc és una realitat". Traure un disc d'aquesta manera vol dir que l'autor està molt damunt del procés i recorda que fa uns anys, quan publicava un treball pels conductes habituals, de cada exemplar que es venia al cantant li arribava un euro. Per això no veu malament que hi haja un canvi d'hàbits en els sistemes de producció, tant en els segells, com en les maneres de promoció.

"Malgrat la pluja" s'ha enregistrat en els estudis de Més de Mil, a Benaguasil, que acaben de complir cinc anys. Són tres treballadors: el tècnic de so i de postproducció, el creatiu que fa els videoclips i els dis-

moment que hi ha una oferta. Amb tot, un dels primers inconvenients que Montoro veu al sector per a poder anomenar-lo indústria, és la mida de les empreses que el formen. "Estem parlant d'una indústria molt local, amb una capacitat d'oferir un producte molt limitada". I explica que per les especificitats del producte que s'ofereix es basa en la creativitat i la innovació que es generen a partir de processos d'aglomeració. És a dir, "si hi ha molts creadors en una ubicació determinada, hi ha més capacitat d'interacció i de crear una indústria". Pel que fa a l'oferta i la demanda, Montoro veu un problema greu en la creença que tot és lliure a Internet. "Si els consumidors no compren música enregistrada, hi ha el perill que les discogràfiques deixen de banda els grups menuts o aquells que comencen i es dediquen només als més notables. Els concerts, la música en viu, ha anat suplint els ingressos que generaven els discos. El públic ha canviat la seua manera de consumir, però les actuacions en directe continuen, per exemple, necessitant instruments de promoció i *management*".

Una actuació d'Arthur Caravan.

senys, i la persona que porta comunicació. Ho han celebrat amb una festa. "Perquè estem en actiu –diu Andreu Laguarda, un dels seus responsables– i perquè continuem lluitant, intentant traure més discos, aprenent i investigant". Més de Mil és un segell discogràfic, però també és un estudi d'enregistrament. Segons Laguarda, "el segell no és rendible, per això tenim l'estudi i fem videoclips, webs... Estem en tot el procés i només així en podem traure una mica de rendiment". Laguarda coincideix amb Lluís Òscar Garcia que ara les empreses han de fer de tot per a poder-se mantenir. "El 360 graus té avantatges. Hi ha molta més eficàcia. S'ha de fer més faena per a guanyar pocs diners".

A La casa Calba fa deu anys que fan de productora cultural, els últims cinc, de manera professional. La seua feina comprèn des de l'organització de festivals a la producció, a l'enregistrament o a la promoció de cantants. Francesc Burgos, la seua cara visible, no ho acaba de veure clar i davant la paraula *indústria*, dubta: "Hi ha algunes empreses que es dediquen a la producció musical. Això podríem dir que es podria aglomerar dins una indústria, però en tot cas, seria una indústria incipient i en algun moment, prou raquítica". Burgos coincideix amb la resta de col·legues de professió: "Hi ha talent i propostes artístiques a grapats. El que falta és treball

de base, crear un públic que vaja més enllà de les etiquetes o directament de la condició política".

Pro 21, l'empresa de Joan Gregori Maria, està a punt de fer 15 anys. Ara són dos socis i tenen un treballador, encara que n'han arribat a tenir tres. També toca totes les teclades de la gestió cultural. Ha portat el Micalet, el teatre Calderón d'Alcoi i en música el seu nom està lligat a Catarres o Txarango. Parla de les indústries culturals en general i hi inclou la música. "En termes econòmics –diu– un sector industrial és una cosa molt sèria. Hauria d'arrossegar i produir un PIB molt important i al País Valencià no arriba al 2 per cent, mentre que a la Gran Bretanya és del 9 per cent. En aquest sentit, jo crec que ací podríem dir que és un sector emergent".

Tots els entrevistats per a compondre aquest estat de la qüestió coincideixen a afirmar que es parteix d'una etapa de resistència i que encara queda molt per fer, que la gent s'ha de formar i que el sector s'ha de dinamitzar. Una altra de les opinions comunes és que lamenten que al voltant del seu sector, al voltant de les indústries culturals, hi ha molta deixadesa, un gran buit institucional. Un buit que ara, amb l'anunci del tancament de Radiotelevisió Valenciana encara s'endevina que serà molt més profund.

Esperança Camps